

ความรู้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๕

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ศาสนาให้พึ่งตัวเอง แต่นี่ก็เป็นกำลังใจ อย่างที่วานะ ที่ว่าเรื่องของศาสนา เรื่องศาสนาเขาไม่เชื่อ เห็นใหม่ ไม่เชื่อเรื่องศาสนาแล้วเชื่ออะไร? ให้เชื่อความคิดตัวเองไป ให้ตัวเองมีหลักใจ มีความคิดของตัวเอง ถ้าตัวเองพึ่งตัวเองได้นั้นเป็นที่พึ่งของตัวเอง นั่นเป็นความคิดของเขาไป พึ่งความรู้ เชื่อความรู้ของตัวเอง ถ้าตัวเองมีความรู้ก็เป็นที่พึ่งได้

นั่นเวลาความคิด ถ้าเป็นที่พึ่งได้จริง เวลาที่มีความรู้มากขึ้นมันต้องแก้ทุกข์ได้ดี มันต้องกำจัดทุกข์ของตัวเองได้ มันกำจัดทุกข์ของตัวเองไม่ได้ใช่ไหม? เพราะมันเป็นวิชาความรู้ มันเป็นความคิดเฉยๆ มันเป็นความคิด เห็นใหม่ จัดระบบความคิดของตัวเอง ความคิดเข้ามา อันนั้นเป็นความคิดของตัวเอง

แต่ความคิดของตัวเองมันมาจากใจ ใจนี้เป็นตัวพลังงานเฉยๆ แล้วออกมาเป็นจันท์ เป็นความปรุงความแต่ง สัญญาความจำได้หมายรู้ การศึกษาเล่าเรียนมาคือสัญญาทั้งหมด สัญญาคือไปจำมา นักวิทยาศาสตร์คิดอะไรได้ เราก็ไปศึกษามา นี่เป็นความจำมา แล้วทำอย่างนั้นต้องได้อย่างนั้น

ไอนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเราจำขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา เราปฏิบัติเราต้องได้อย่างนั้นสิ ทำไมเราปฏิบัติแล้วเราไม่ได้เช่นนั้น? ถ้าเราไม่ได้เช่นนั้นเพราะอะไร? เพราะเราปฏิบัติไม่ได้มีความจริง

ตัวศาสนาสำคัญตรงนี้ไง ตัวที่พึ่ง มันต้องพึ่งพระพุทธเจ้าไปก่อน ต้องอาศัยที่พึ่ง เห็นใหม่ สัมมาคารวะ คารวะ ๖ การยกมือไหว้ต่อกันนี่ก็เป็นคารวะต่อกัน เห็นใหม่ การคารวะต่อกันเป็นการอ่อนน้อมถ่อมตน มันจะเริ่มจัดพื้นฐานของใจให้ใจมันมีทางออกเข้าไป ใจมีทางออกเข้าไป มันอ่อนน้อมถ่อมตน มันไม่มีทิฏฐิมานะ มันไม่แข็งกระด้าง

แต่ถ้ามีความรู้ของตัวเอง ความรู้ของตัวเองมันจะแข็งกระด้าง มันว่าตัวเองมีความรู้ ตัวเองเป็นคนเก่ง แล้วมันจะแข็งกระด้าง พอแข็งกระด้างไป นั่นนะความรู้มาฆ่าตัวเอง มาฆ่าตัวเราเองเพราะตัวเราเองเรายึดมั่นถือมั่นเข้ามา มันเป็นที่ปฏิบัติขึ้นมา

พอปฏิบัติขึ้นมา นี่พระพุทธเจ้าสอนอย่างนั้น เวลาพระพุทธเจ้าสอนนะ เวลาพูดให้เข้าใจ เหมือนกับเอาของคว่ำให้หงายขึ้นมาไง เห็นไหม ทัศนคติมันก็คว่ำใจของตัวเองไว้ เพราะความรู้เราว่าเรามีความรู้ ความรู้ถึงว่าเป็นคนแข็งกระด้าง เป็นคนไม่ยอมรับฟังสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น

แต่ถ้ามีหลักของศาสนา ความเชื่อศรัทธา ศรัทธาความเชื่อ ถ้าความเชื่อรับก่อน กาลามสูตร เห็นไหม พระพุทธเจ้าสอนแล้ว “ไม่ให้เชื่อโดยที่พระพุทธเจ้าสอน ไม่ให้เชื่อเป็นประเพณีตามๆ กันมา ไม่ให้เชื่อทั้งหมดเลย” ไม่ให้เชื่อแล้วเราศรัทธา ความเชื่อคืออะไร?

นี่ไม่ให้เชื่อสิ่งที่ว่าคำสอนเข้ามา ใจความเชื่อมันเริ่มต้น แต่ถ้าเวลาความจริงขึ้นมา มันจะขึ้นมาเป็นความจริง แต่อาศัยความเชื่อมันเป็นเครื่องดำเนินไป มันไม่ได้เชื่อด้วยความเราเชื่อโดยทั้งหมด เห็นไหม เชื่อว่าสิ่งนี้เป็นทฤษฎี สิ่งนี้เป็นที่ควรนำทดลอง

สิ่งที่ทดลองแล้วเกิดขึ้นมา เห็นไหม ความเชื่ออันนี้มันเริ่มต้นให้เราทดลองแล้วค้นคว้า ถ้าความค้นคว้าขึ้นมา อันนั้นมันถึงจะเป็นสมบัติส่วนตัว มันถึงจะเข้าไปแก้กิเลสได้ เห็นไหม ความรู้เฉยๆ มันเป็นแค่วิธีการเป็นเครื่องมือ ความรู้นี้เป็นเครื่องมือที่เราจะสาวเข้าไปหาถึงจิตตัวนั้นก็ได้อีก ถึงไปแก้ตัวกิเลสได้ นี่ศาสนาสอนเรื่องกิเลส

ฉะนั้นถ้ามีความรู้มาก ยิ่งมีความรู้มากขนาดไหน มันก็สงสัยมาก สงสัยในความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย เห็นไหม มันต้องเป็นขนาดนี้ เกิดนี้ว่าอาจจะมีหรือเปล่า ตายนี้ตายแน่นอน เวลาตายตายแน่นอน แต่ตายไปแล้วจะเกิดอีกไหม ถ้าเกิดนะ มันไม่เห็นตรงนั้น

แต่ถ้าเป็นหลักของศาสนา การทำความจริง มันจะตอบตรงนี้ได้ไง เกิดนะ เหตุอะไรพาให้ตัวเกิด? ตัวความรู้พาให้ตัวเกิด ความไม่รู้ของใจมันพาให้ตัวเกิด ขบใจดวงนั้นให้มาเกิดเป็นสัตว์โลก แล้วถ้าตัวรู้ตัวนั้นมันทำให้รู้ความเข้าใจ มันก็มีจิตตัวนั้น แล้วไม่พาตัวนั้นมาเกิด ตัวนั้นอยู่เฉยๆ จิตตัวนั้น แต่ความรู้ความเข้าใจ วิชาทำให้ตัวนั้นอยู่คงที่ได้ เห็นไหม นิพพานถึงมีผลในผลจากใจดวงนั้นแก้กิเลสตัวนั้นได้ แล้วกิเลสตัวนั้นอยู่กับความสุขอันนั้นในศาสนา มันถึงจะแก้ตัวนี้ได้ ตัวศาสนา เราถึงต้องทำนะ

เรามีการวะ ๖ เรามีความอ่อนน้อมถ่อมตน เรามีทาน เห็นไหม เพื่อจะเริ่มให้ใจอ่อนน้อม ลงมา แล้วพอทานมันเปิดขึ้นมา หงายของคว่ำให้หงายขึ้นมา พอหงายขึ้นมา มันจะรับสิ่งที่ว่าสิ่งที่ พระพุทธเจ้าไม่ให้เชื่อๆ นั่นนะ สิ่งที่ไม่ให้เชื่อมันเป็นความเชื่อ มันเป็นนามธรรม มันเข้ามาถึง ใจ มันก็เข้ามาด้วยความคิดเหมือนกัน

แต่พอหงายขึ้นมา เราทำความสงบของใจขึ้นมา เห็นไหม พอหงายขึ้นมา มันมีภาชนะตัว นั้นที่รองรับได้ ฝนตกลงมามันรับอันนั้นได้ ใ้หน้การกระทำของเราก็กี่เหมือนกัน แต่เดิมเราทำสัก แต่ว่าไง เราจำมา เราศรัทธามา เราใช้ความคิดคิดออกไป พอความคิดมันหมุนออกไป มันส่งออก หมดใจ มีความคิดเราก็กี่ส่งออกไปรับรู้สิ่งนอก แล้วรับรู้สิ่งนอกความคิดเป็นสิ่งนอกไป นี่การได้ การเสีย

การได้การเสียคือการเบียดเบียนกัน การเอารัดเอาเปรียบกัน มันออกไป เห็นไหม มันไม่ ย้อนกลับมา ถ้าย้อนกลับมา ย้อนภาชนะขึ้นมา ตัวนี้ตัวย้อนขึ้นมา แล้วย้อนกลับ ความคิดย้อนกลับ มันไม่มี ความในโลกลนี้ไม่มีสิ่งใดทวนกระแสได้เลย นอกจากหลักของศาสนาถึงทวนกระแสได้ ทวนกระแสได้ก็ย้อนกลับมา พอย้อนกลับมาถึงนี้ นี่เกิดตายมันเกิดตายตรงนี้ เกิดตายมันตัวนี้ตัว พาเกิดพาตาย เกิดแล้วถึงได้สถานะของภพ

ถึงบอกอันนี้เป็นทรงข้ง เราติดกันที่ทรงข้ง ทรงข้งนี้เวลาติดคุกที่ไหนติดคุกที่นั่น เราว่าคุก นั้นคือคุก นั้นคือเรา อันนี้ก็เหมือนกัน ใจมันติดมันเกิดเป็นมนุษย์ มันก็อยู่ในทรงข้งของมนุษย์ เวลาทรงข้งของมนุษย์ ทรงข้งของมนุษย์มันมีชั้น ๕ ชั้น ๕ มันข้งเอาไว้ มันก็คิดตามประสาของ มนุษย์ แล้วมนุษย์คิดตามประสามนุษย์แล้วก็ไม่เชื่อสิ่งต่างๆ ในหลักของศาสนา

แต่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว เราถึงเชื่อว่ามีสวรรค์ มีนรก แล้วก็มนุษย์ขึ้นมา เราเชื่อ เพราะมันเชื่อภายนอก ความเชื่อนี้มันก็รันเข้ามาให้เชื่อหลักของศาสนา มันจะเข้ามาทางนี้ ใ้ ความสำเร็จว่าไม่เชื่อเลยๆ นั้นมันก็ลุดออกไปๆ ความเชื่อมันมีคุณค่าขึ้นมา

พอความเชื่อมีคุณค่าขึ้นมา มันก็เริ่มแสวงหา ถ้าไม่มีความเชื่อ ความแสวงหาอันนี้ไม่มี ทำ สักแต่ว่าทำ อย่างพวกยุโรปเขามาบวชเป็นพระ เวลาเขาทำสมาธิขึ้นมาเขาไม่เชื่ออะ เขาทำสมาธิ ขึ้นมา เขาบอกว่ามันเป็นความนึกคิดขึ้นมา แล้วก็ปล่อยให้เสื่อมไป เขาไม่เชื่อของเขา ฝรั่งเศส พยายามทดลองแล้วเขายังไม่เชื่อว่ที่เขาเป็นสมาธิมันก็ว่ามันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร มันเป็น นามธรรมที่จับต้องไม่ได้ ปล่อยให้เสื่อมไป ปล่อยให้เสื่อมไป นี่ความไม่เชื่อมันเป็นอย่างนั้น

แต่ถ้าความเชื่อ มันจะเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาจากใคร? เรากระทบเองใช่ไหม? เวลาจิตเราสงบขึ้นมา จิตเรากระทบเอง เราจับต้องได้เอง ใหม่ๆ มันเป็นเรื่องมหัศจรรย์ มันจะตื่นตื่นจนหลุดไปไม่หลุดมือไป อันนั้น...หนึ่ง สอง...ความที่มันแปลก มันเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร? พอมันเกิดขึ้นมาแล้วมันไม่มีต้นไม่มีปลาย เพราะว่าจิตนี้ไม่มีต้นไม่มีปลาย ขณะเกิดขึ้นมาปัจจุบันนี้ มันอาศัยวาสนา อาศัยบุญกุศลของเรา เราเชื่อของเราแล้วทำขึ้นมา

พอความเชื่อนั้นมันกระทบกับสิ่งนี้ มันจับอันนี้ได้ พอจับอันนี้ได้ มันวางเป็นแนวทางไง ฟังสิ! อันนี้เป็นแนวทางนะ วางเป็นแนวทางเข้าไปจะเข้าไปหาไอ้ตัวใจตัวนั้น ไอ้ตัวใจกับความคิด มันคนละอันกัน เราคิดว่าความคิดนี้เป็นเรา ความคิด เห็นใหม่ ถ้าเรามีหลักของความคิด เรามีความรู้แล้วเราจะเอาอันนี้เป็นที่พึ่งได้ มันเกิดดับ มันยังมีรูปร่างไหนมันยังสงสัย มันเกิดดับเกิดดับ

เวลาความคิดของเรา เวลาเราลืมขึ้นไป มันต้องไปพัวพันในหนังสือตำรับตำรา ต้องไปเปิดพินตำรับตำราเพื่อจะเอาความจำนั้นออกมาให้ได้ มันเกิดดับแล้วมันก็ดับในหัวใจของเรา แต่กิเลสมันเนื่องมาจากก่อนที่จะเกิดดับตัวนั้น นี่เป็นพื้นฐานขึ้นมา ใจมันจะย้อนกลับเข้ามา ตรงย้อนกลับเข้ามาหาตัวใจตัวนี้ ย้อนกลับเข้ามา ไอ้ที่ว่าสัมมาสมาธิ ไอ้ตัวที่เป็นพื้นฐาน มันจะย้อนกลับเข้ามาแล้ว มันจะทำตัวนี้ได้

ถ้ามันทำตัวนี้ได้ มันยกขึ้นมาเป็นวิปัสสนา อันนี้มันแก้กิเลส ถ้ามันแก้กิเลสไป มันมีในศาสนาไหน? มันมีเฉพาะในศาสนาพุทธของเรา ถ้ามีในศาสนาพุทธของเรา แล้วเราเชื่อในหลักของศาสนาพุทธ แล้วเรากระทำเข้าไป

จากความเชื่อเป็นความจริง จากความจริงเป็นความรู้แจ้ง จากความรู้แจ้งนี้ชำระออกไป ออกจากใจออกไป มันก็จะเข้าใจสิ ที่แรกสงสัยว่าเกิดตายนี้มีจริงหรือ? สิ่งนี้สิ่งที่พาให้เกิดให้ตาย เป็นเชื่อ มันหลุดออกไปจากใจ ของของเราที่กำลังอยู่ในมือแล้วเราสลัดทิ้งไป มันจะไม่เชื่อได้ อย่างไรก็ตามเรากำลังไว้ในมือแล้วเราพาทิ้งออกไป อันนี้ก็เหมือนกัน มันพาเกิดพาตายมาขนาดไหนอยู่กับใจนั้น แล้วมันหลุดออกไปจากใจ มันหลุดออกไปมันก็ปล่อยออกไป พอปล่อยไปมันก็เป็นความจริงขึ้นมา

ศาสนาสอนขนาดนั้นนะ ศาสนาสอนให้มีที่พึ่ง จากทาน ศีล ภาวนานะ เราทำทานกันนี้ไม่สูญเปล่า ไม่มีทางสูญเปล่าเลย ทำออกไปขนาดไหนได้เข้ามาขนาดนั้น เพราะมันจับลงที่ใจ เห็น

ใหม่ เกิดเป็นเทวดายังได้นึกได้คิดก็จากตรงนี้ จากที่เราได้ทำมา มันนึกออก มันคิดออก เพราะว่า มันมีต้นทุน มันมีข้อมูลมันก็คิดได้ ถ้าไม่มีข้อมูลมันจะไปเอาอะไรมาคิด มันคิดอย่างไรก็คิดไม่ออก พอคิดไม่ออกมันก็ต้องไปตกอยู่ในสภาพอีกสภาพหนึ่ง เพราะมันไม่มีความคิดอันนั้น ไม่มีสมบัติของใจใจ สมบัติของใจมันจับอยู่ที่ใจ เวลามันนึกขึ้นมันก็ข้อมูลเดิมมันก็ออกมาจากใจนั้น นั่นทิพย์สมบัติ

ทิพย์สมบัติเกิดขึ้นจากทาน รักษาศีลนี้แล้วเพื่อบังคับตนขึ้นมา นี่มันอ่อนนุ่มถ่อมตน การระตัวเอง ถ้าเราเคารวะเขามันก็เหมือนกับมีหลักใจของเรา เราเป็นคนมีพื้นฐานขึ้นมา ถ้าเราทัญญูมานะ เราก็มองไม่เห็นคุณค่าของเรา แล้วสมาธิมันจะไปตั้งอยู่ที่ไหน?

เราเห็นคุณค่าของเรา เราเป็นคนขึ้นมามันเปิดโล่งหมด ใจมันเปิดโล่งหมด พอเปิดโล่งหมด มันเห็นคุณค่าบ้าง มันก็เป็นสมาธิอ่อนๆ ในหัวใจแล้ว มันมีความตั้งมั่น มีคุณค่าขึ้นมา มีพื้นฐานขึ้นมา มันก็ตั้งขึ้นมา

ศีล สมาธิ ปัญญา มันจะเกิดขึ้นมา การชำระกิเลส ปัญญาอันนั้นไม่มีในโลก ภาวนามย ปัญญาเกิดจากศีล สมาธิ ปัญญา อันนี้มันก็อีกเรื่องหนึ่ง กับปัญญาที่ว่าเรามีความรู้แล้วเรามีที่พึ่ง ความรู้ของโลกยังมียิ่งสงสัย แต่ความรู้ในธรรม ปัญญาในธรรมนั้นมันชำระออกไปเป็นชั้นๆ เข้าไป แล้วจะเห็นว่าปัญญาอันนั้นกับปัญญาของเราคนละส่วนกัน

ถ้ามีปัญหา ดอกเตอร์ต่างๆ ต้องมีความรู้เข้าใจ เขาเรียนธรรมกันจบถึง ๕ ประโยค เห็นใหม่ เป็น ๘ ประโยคด้วย เป็นดอกเตอร์ในศาสนาด้วย แต่เวลาไปถามครูบาอาจารย์ “จะให้ผมทำอย่างไร?” ฟังสิ! จบถึง ๘ ประโยคนะ แล้วยังเรียนในพุทธศาสนนี้เป็นถึงดอกเตอร์นะ ไปถามหลวงปู่ฝั้น “จะให้เริ่มต้นอย่างไร? ทำไม่ได้”

นี่ความรู้เช่นนั้น เห็นใหม่ มันทำให้ล้มลงเสียไปหมดเลย แต่ความรู้ที่เราพยายามหลับหูหลับตากัน เขาว่าโง่ พวกพระปฏิบัตินี้โง่ พวกปฏิบัติกรรมฐานอยู่ในป่านี้จะรู้เรื่องสิ่งใด...

มันรู้เรื่องของตนเองไง รู้เรื่องของรากแก้วของตนไม่ไง รู้เรื่องรากฐานของจิตใจ รากฐานของจิตที่มันจะเกิดงอกเงยออกมาเป็นความคิด มันเข้าไปแก้ตรงรากแก้วของใจ รากแก้วของใจ โคนชำระแล้วสะอาดขึ้นมา ความคิดออกมามันจะสะอาดหมด ถ้ารากแก้วของใจมันยังสกปรกอยู่นะ แล้วยังไปมองแต่ใบไม้กิ่งไม้ ไม่เคยเห็นรากแก้วของตัวเองเลย แล้วจะชำระกิเลสได้อย่างไร?

ชำระกิเลสมันชำระที่รากแก้วของใจ ย้อนกลับมาที่ใจของตัว แล้วเข้าไปชำระในก้นบึ้งของใจ รากแก้วอันนั้น อวิชชามันซ่อนอยู่ที่ตรงนั้น นี่หลักศาสนา แล้วว่าปัญญาอันนี้ถึงว่าบุคคลผู้นั้นประเสริฐ บุคคลคนนั้นเชื่อในศาสนาแล้วเอาตัวรอดได้ มันถึงจะเป็นบุคคลดีขึ้นมาไง บุคคลดีขึ้นมากก็ไม่เชื่อใครทั้งสิ้น เชื่อตัวเอง

นี่ถึงจะเป็นว่าเชื่อตัวเองก็เชื่อต่อเมื่อเป็นผลขึ้นมา ไม่ใช่เริ่มต้นก็จะว่าเชื่อตัวเอง กิเลสมันหลอก หลอกให้เบี่ยงเบนออกไปนอกกลุ่มนอกรทาง แล้วก็เชื่อตามกิเลสไป ไม่ย้อนกลับมาว่ามันจะเห็นจริงเห็นจังขึ้นมา แล้วอันนั้นถึงหลักว่ามันถึงฟังได้ถึงความเชื่อจริง ความรู้จริงขึ้นมามันยิ่งกว่าความเชื่อใดๆ ทั้งสิ้น เอวัง